

Mỹ ra khỏi TPP, “món quà” cho Trung Quốc?

17:04 24/01/2017

Việc Tổng thống Mỹ Donald Trump chính thức rút nước này khỏi Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) tạo ra một khoảng trống quyền lực về cả chính trị và kinh tế mà Trung Quốc sẵn sàng lấp đầy, hãng tin Bloomberg nhận định: “Mỹ có ngựa, Trung Quốc cũng có ngựa, nhưng con ngựa của Mỹ đã ra ngoài đồng cỏ và không còn ở trong cuộc đua nữa”...

THCL - Việc Tổng thống Mỹ Donald Trump chính thức rút nước này khỏi Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) tạo ra một khoảng trống quyền lực về cả chính trị và kinh tế mà Trung Quốc sẵn sàng lấp đầy, hãng tin Bloomberg nhận định: “Mỹ có ngựa, Trung Quốc cũng có ngựa, nhưng con ngựa của Mỹ đã ra ngoài đồng cỏ và không còn ở trong cuộc đua nữa”...

Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình Ảnh: Reuters/CNBC

Động thái này của ông Trump được dự báo sẽ giúp củng cố sức mạnh cho ngành sản xuất công nghiệp của Mỹ, nhưng cũng lại gây thiệt hại cho uy tín của Mỹ ở châu Á. Ngoài ra, việc Mỹ không còn là thành viên TPP còn là một đòn giáng mạnh vào nỗ lực của cựu Tổng thống Mỹ Barack Obama về dịch chuyển

trọng tâm chính sách đối ngoại của Mỹ từ Trung Đông sang châu Á.

“Món quà lớn cho Trung Quốc”

Giữa lúc chính quyền Trump rút lui khỏi châu Á bằng cách ký sắc lệnh ngày 23/1 về ra khỏi TPP, các nhà lãnh đạo Trung Quốc đang đẩy nhanh các nỗ lực toàn cầu hóa và ca ngợi tự do thương mại.

Trong bài phát biểu hồi tuần trước tại Diễn đàn Kinh tế Thế giới (WEF) tổ chức thường niên tại Davos, Thụy Sĩ, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đã so sánh chủ nghĩa bảo hộ với “tự khóa mình trong căn phòng tối”, đồng thời phát tín hiệu rằng Trung Quốc sẵn lòng đàm phán các thỏa thuận tự do mậu dịch khu vực.

Trung Quốc hiện đã khởi xướng và thúc đẩy một thỏa thuận gồm 16 quốc gia thành viên mang tên Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện khu vực (RCEP). Thỏa thuận này không có sự tham gia của Mỹ và thiếu vắng một số điều khoản về bảo vệ môi trường mà người lao động như ông Obama đã đàm phán trong TPP. Các thành viên của thỏa thuận, ngoài Trung Quốc, có các nước Đông Nam Á, cùng Nhật Bản, Hàn Quốc, Australia, New Zealand, và Ấn Độ.

Ngoài ra, Trung Quốc cũng muốn lấp đầy khoảng trống lãnh đạo mà Mỹ để lại trong khu vực, nhân lúc ông Trump giữ lập trường bảo hộ tăng cường quan hệ với các đồng minh truyền thống của Mỹ như Philippines và Malaysia.

“Mỹ có ngựa, Trung Quốc cũng có ngựa, nhưng con ngựa của Mỹ đã ra ngoài đồng cỏ và không còn ở trong cuộc đua nữa”, ông Eric Altbach, Phó chủ tịch Albright Stonebridge Group ở Washington, nhận định. “Đây là một món quà lớn cho Trung Quốc bởi giờ đây họ có thể tiến lên nắm lấy vị trí đầu tàu tự do hóa thương mại”.

Thượng nghị sỹ Cộng hòa John McCain, Chủ tịch Ủy ban Quân vụ Thượng viện Mỹ, chỉ trích quyết định của ông Trump. Theo ông McCain, việc Mỹ rút khỏi TPP “sẽ mở đường cho Trung Quốc viết lại các nguyên tắc kinh tế theo hướng gây thiệt hại cho người lao động Mỹ”.

“Và việc này sẽ gửi đi một tín hiệu có vấn đề về sự thoái lui của Mỹ ở khu vực châu Á-Thái Bình Dương”, ông McCain nói.

Đảng Dân chủ vui mừng

Theo ông Jack Thompson, nhà nghiên cứu cấp cao thuộc Trung tâm Nghiên cứu an ninh ở Zurich, Thụy Sĩ, ông Obama xem TPP “không chỉ là một thỏa thuận giúp đẩy mạnh thương mại quốc tế” mà còn là một sáng kiến quan trọng “nhằm xây dựng và duy trì quan hệ đối tác dài hạn để trấn an các quốc gia trong khu vực”.

Việc ông Trump rút khỏi thỏa thuận “trực tiếp phá hỏng những nỗ lực tử mĩ này và tạo cho Trung Quốc một cơ hội khác để chứng tỏ rằng họ đại diện cho tương lai của hệ thống an ninh và kinh tế ở Đông Á, rằng nước Mỹ đang suy yếu và các nước khác không thể dựa vào Mỹ nữa”, ông Thompson nhận định.

Trong quá trình thu hút sự ủng hộ cho TPP, ông Obama thường xuyên cảnh báo rằng sự thất bại của thỏa thuận này sẽ cho phép Bắc Kinh thế chỗ Washington ở vị trí đi đầu trong thiết lập các nguyên tắc thương mại toàn cầu. Các cố vấn của ông Obama cũng ước tính rằng nếu được thông qua, RCEP sẽ khiến các ngành công nghiệp Mỹ với tổng kim ngạch xuất khẩu hơn 5 tỷ USD sang Nhật Bản bị mất thị phần.

Tuy nhiên, TPP chưa bao giờ có được sự ủng hộ mạnh mẽ trong Quốc hội Mỹ, đặc biệt là phe Dân chủ. Nhiều nghị sĩ Dân chủ ngày 23/1 đã lên tiếng hoan nghênh việc Trump rút Mỹ khỏi TPP. “Tôi vui mừng khi thấy TPP chết”, thượng nghị sĩ Dân chủ Bernie Sanders, người tham gia tranh cử Tổng thống Mỹ 2016, tuyên bố.

Theo Bloomberg, ảnh hưởng kinh tế lớn nhất có khả năng sẽ rơi vào các công ty nhập khẩu hàng dệt may và da giày vào Mỹ, những doanh nghiệp vốn hy vọng vào việc được cắt giảm thuế quan nhờ TPP. Wal-Mart, Gap và Nike là vài trong số những công ty vận động hành lang mạnh nhất cho TPP.

Ngoài ra, những công ty phần mềm và giải trí như Disney và Comcast cũng mất đi một cơ hội để chống lại nạn xâm phạm bản quyền.

Mất niềm tin

Các nhà lãnh đạo của châu Á đã đầu tư nhiều vốn liếng chính trị để TPP được ký kết. Giờ đây, khi Mỹ bỏ cuộc, các nước này đã bày tỏ sự hoài nghi và lo ngại có thể ảnh hưởng đến các lĩnh vực khác của quan hệ với Mỹ.

Theo ông Ian Bremmer, việc “khai tử” TPP “thực sự làm Mỹ suy yếu” trong con mắt các nước đồng minh châu Á. “Các nước đã dành nhiều tâm huyết cho TPP,

và giờ đây họ cảm thấy không thể tin tưởng vào Mỹ nữa”, ông Bremmer nói. Nhiều nước ở châu Á và Mỹ Latin đang cho thấy rằng “nếu Mỹ không làm đúng cam kết, thì họ sẽ quay sang Trung Quốc”.

Trong chuyến thăm Nhà Trắng vào tháng 8 năm ngoái, Thủ tướng Singapore Lý Hiển Long đã cảnh báo rằng việc từ bỏ TPP sẽ gây thiệt hại cho tất cả các khía cạnh của quan hệ Mỹ-Nhật, bao gồm liên minh quân sự giữa hai nước.

“Sống trong một thế giới bất ổn, người Nhật dựa vào chiếc ô hạt nhân của Mỹ. Họ sẽ đặt câu hỏi rằng về thương mại, Mỹ không giữ lời, thì trong vấn đề sự sống và cái chết, họ sẽ phải dựa vào ai”, ông Lý Hiển Long nói. “Chắc chắn đây là một sự tính toán nghiêm túc. Họ không nói ra, nhưng tôi tin là họ nghĩ vậy”.

Bình Minh - vneconomy